

1. Доброе имя лучше большого богатства, и добрая слава лучше серебра и золота.
УПО: Ліпше добре ім'я за багатство велике, і ліпша милість за срібло та золото.
KJV: A GOOD name is rather to be chosen than great riches, and loving favour rather than silver and gold.

2. Богатый и бедный встречаются друг с другом: того и другого создал Господь.
УПО: Багатий та вбогий стрічаються, Господь їх обох створив.
KJV: The rich and poor meet together: the LORD is the maker of them all.

3. Благоразумный видит беду, и укрывается; а неопытные идут вперед, и наказываются.
УПО: Мудрий бачить лихе і ховається, а безумні йдуть і караються.
KJV: A prudent man foreseeth the evil, and hideth himself: but the simple pass on, and are punished.

4. За смирением следует страх Господень, богатство и слава и жизнь.
УПО: Заплата покори і страху Господнього, це багатство, і слава, й життя.
KJV: By humility and the fear of the LORD are riches, and honour, and life.

5. Терны и сети на пути коварного; кто бережет душу свою, удались от них.
УПО: Тернина й пастки на дорозі лукавого, а хто стереже свою душу, відійде далеко від них.
KJV: Thorns and snares are in the way of the froward: he that doth keep his soul shall be far from them.

6. Наставь юношу при начале пути его: он не уклонится от него, когда и состарится.
УПО: Привчай юнака до дороги його, і він, як постаріється, не уступиться з неї.
KJV: Train up a child in the way he should go: and when he is old, he will not depart from it.

7. Богатый господствует над бедным, и должник [делается] рабом заимодавца.
УПО: Багатий панує над бідними, а боржник раб позичальника.
KJV: The rich ruleth over the poor, and the borrower is servant to the lender.

8. Сеющий неправду пожнет беду, и трости гнева его не станет.

УПО: Хто сіє кривду, той жатиме лихо, а бич гніву його покінчиться.

KJV: He that soweth iniquity shall reap vanity: and the rod of his anger shall fail.

9. Милосердый будет благословляем, потому что дает бедному от хлеба своего.

УПО: Хто доброго ока, той поблагословлений буде, бо дає він убогому з хліба свого.

KJV: He that hath a bountiful eye shall be blessed; for he giveth of his bread to the poor.

10. Прогони кощунника, и удалится раздор, и прекратятся ссора и брань.

УПО: Глумливого вижени, й вийде з ним сварка, і суперечка та ганьба припиняться.

KJV: Cast out the scorner, and contention shall go out; yea, strife and reproach shall cease.

11. Кто любит чистоту сердца, у того приятность на устах, тому царь--друг.

УПО: Хто чистість серця кохає, той має хороше на устах, і другом йому буде цар.

KJV: He that loveth pureness of heart, for the grace of his lips the king shall be his friend.

12. Очи Господа охраняют знание, а слова законопреступника Он ниспровергает.

УПО: Очі Господа оберігають знання, а лукаві слова Він відкине.

KJV: The eyes of the LORD preserve knowledge, and he overthroweth the words of the transgressor.

13. Ленивец говорит: `лев на улице! посреди площади убьют меня!`

УПО: Лінивий говорить: На вулиці лев, серед майдану я буду забитий!

KJV: The slothful man saith, There is a lion without, I shall be slain in the streets.

14. Глубокая пропасть--уста блудниц: на кого прогневается Господь, тот упадет туда.

УПО: Уста коханки яма глубока: на кого Господь має гнів, той впадає туди.

KJV: The mouth of strange women is a deep pit: he that is abhorred of the LORD shall fall therein.

15. Глупость привязалась к сердцу юноши, но исправительная розга удалит ее от него.

УПО: До юнакового серця глупота прив'язана, та різка картання віддалить від нього її.

KJV: Foolishness is bound in the heart of a child; but the rod of correction shall drive it far from him.

16. Кто обижает бедного, чтобы умножить свое богатство, и кто дает богатому, тот обеднеет.

УПО: Хто тисне убогого, щоб собі збагатитись, і хто багачеві дає, той певно збідніє.

KJV: He that oppresseth the poor to increase his riches, and he that giveth to the rich, shall surely come to want.

17. Приклони ухо твое, и слушай слова мудрых, и сердце твое обрати к моему знанию;

УПО: Нахили своє вухо, і послухай слів мудрих, і серце зверни до мого знання,

KJV: Bow down thine ear, and hear the words of the wise, and apply thine heart unto my knowledge.

18. потому что утешительно будет, если ты будешь хранить их в сердце твоём, и они будут также в устах твоих.

УПО: бо гарне воно, коли будеш ти їх у своєму нутрі стерегти, хай стануть на устах твоїх вони разом!

KJV: For it is a pleasant thing if thou keep them within thee; they shall withal be fitted in thy lips.

19. Чтобы упование твое было на Господа, я учу тебя и сегодня, и ты [помни].

УПО: Щоб надія твоя була в Господі, я й сьогодні навчаю тебе.

KJV: That thy trust may be in the LORD, I have made known to thee this day, even to thee.

20. Не писал ли я тебе трижды в советах и наставлении,

УПО: Хіба ж не писав тобі тричі з порадами та із знанням,

KJV: Have not I written to thee excellent things in counsels and knowledge,

21. чтобы научить тебя точным словам истины, дабы ты мог передавать слова истины посылающим тебя?

УПО: щоб тобі завідомити правду, правдиві слова, щоб ти істину міг відповісти тому, хто тебе запитає.

KJV: That I might make thee know the certainty of the words of truth; that thou mightest answer the words of truth to them that send unto thee?

22. Не будь грабителем бедного, потому что он беден, и не притесняй несчастного у ворот,

УПО: Не грабуй незаможнього, бо він незаможній, і не тисни убогого в брамі,

KJV: Rob not the poor, because he is poor: neither oppress the afflicted in the gate:

23. потому что Господь вступится в дело их и исхитит душу у грабителей их.

УПО: бо Господь за їхню справу судитиметься, і грабіжникам їхнім ограбує Він душу.

KJV: For the LORD will plead their cause, and spoil the soul of those that spoiled them.

24. Не дружись с гневливым и не сообщайся с человеком вспылчивым,

УПО: Не дружись із чоловіком гнівливим, і не ходи із людиною лютою,

KJV: Make no friendship with an angry man; and with a furious man thou shalt not go:

25. чтобы не научиться путям его и не навлечь петли на душу твою.

УПО: щоб доріг її ти не навчився, і тенета не взяв для своєї душі.

KJV: Lest thou learn his ways, and get a snare to thy soul.

26. Не будь из тех, которые дают руки и поручаются за долги:

УПО: Не будь серед тих, хто поруку дає, серед тих, хто поручується за борги:

KJV: Be not thou one of them that strike hands, or of them that are sureties for debts.

27. если тебе нечем заплатить, то для чего доводит себя, чтобы взяли постель твою из-под тебя?

УПО: коли ти не матимеш чим заплатити, нащо візьмуть з-під тебе постелю твою?

KJV: If thou hast nothing to pay, why should he take away thy bed from under thee?

28. Не передвигай межи давней, которую провели отцы твои.

УПО: Не пересувай вікової границі, яку встановили батьки твої.

KJV: Remove not the ancient landmark, which thy fathers have set.

29. Видел ли ты человека проворного в своем деле? Он будет стоять перед царями, он не будет стоять перед простыми.

УПО: Ти бачив людину, моторну в занятті своїм? Вона перед царями спокійно стоятиме, та не встоїть вона перед простими.

KJV: Seest thou a man diligent in his business? he shall stand before kings; he shall not stand before mean men.